

Memo stikstof

Datum:
3 december 2019

Onderwerp: Stikstof bij bestemmingsplannen en vergunningverlening

Ter attentie van: Gemeenteraad

Afzender: College van burgemeester en wethouders

Tijdens de commissievergaderingen van 26 september en 28 november is gesproken over de actuele ontwikkelingen rondom 'stikstof'. Dit naar aanleiding van de uitspraak van de Raad van State inzake het Programma Aanpak Stikstof. Met een presentatie is op 26 september inzicht geboden in de ontstaansgeschiedenis van de problematiek. Op 28 november is ingegaan op de actuele stand van zaken en de handelswijze van de gemeente Barneveld op het gebied van 'stikstof' en zegde wethouder De Kruijf toe de raad een memo te sturen. Hierbij ontvangt u deze memo.

Opgemerkt wordt dat het onderstaande een momentopname betreft aangezien de ontwikkelingen op dit moment zeer snel gaan. Zo is duidelijk geworden dat per 11 oktober de vergunningverlening op basis van de Wet natuurbescherming door de provincie Gelderland weer opgestart is met uitzondering van die delen die betrekking hebben op 'landbouw'. Onder strikte voorwaarden wordt daarmee zowel het binnen een project salderen (intern salderen) als daarbuiten (met compensatie op een andere locatie, extern salderen) weer mogelijk. Naar verwachting worden begin december de nieuwe provinciale regels voor 'landbouw' kenbaar gemaakt. Daarnaast kondigde het kabinet op 13 november 2019 een maatregelenpakket aan om de algehele uitstoot van stikstof op korte termijn te beperken. Daarover in bijlage 1 meer. De adviezen van de Raad van State hierover vindt u in bijlage 2. In december zullen extra landelijke maatregelen kenbaar gemaakt worden voor de langere termijn. In december volgt ook nadere informatie over de provinciale regels met betrekking tot 'landbouw'. Dit na afstemming met de minister.

Norm

Een bouwplan kan doorgang vinden als de toename van de stikstofdepositie in het Natura 2000-gebied (als gevolg van het plan) niet groter is dan 0,00 mol/hectare/jaar. Dit is dus geen 0. Als een plan leidt tot een toename in depositie van 0.002 mol/hectare/jaar kan deze dus wel doorgang vinden gelet op de afronding.

Daarnaast is het zo dat er gekeken moet worden naar de mogelijke toename tijdens de realisatie-/aanlegfase en de gebruiksfase. Onder die eerste wordt verstaan de periode die gemoeid is met de bouw van bijvoorbeeld een woongebied of de aanleg van een weg. De gebruiksfase betreft de periode na de realisatie/aanleg als de woningen bewoond zijn of de weg geopend is. Het kan dus voorkomen dat een plan tijdens de aanlegfase wel leidt tot een toename in stikstofdepositie van meer dan 0.00 mol/hectare/jaar en tijdens de gebruiksfase niet. In dat geval zijn tijdelijke maatregelen nodig.

Bedrijventerreinen en infrastructuur

Momenteel zijn een aantal locaties in ontwikkeling en/of in uitvoer. Voor iets meer dan de helft van deze locaties is de gehele procedure afgerond en zijn er geen aandachtspunten op het gebied van 'stikstof'. Voor de resterende terreinen geldt dat de plannen nog in ontwikkeling zijn. Daarbij wordt het aspect 'stikstof' meegenomen. Inmiddels is duidelijk dat bij in ieder geval 2 projecten (Driehoek in Voorthuizen en Tolnegenweg in Stroe) er een uitdaging ligt op het gebied van 'stikstof'. Momenteel wordt bekeken of en in welke vorm de plannen gerealiseerd kunnen worden en welke maatregelen daarvoor nodig zijn. Voor het plan Harselaar Zuid 1b staan we voor stevige uitdagingen. Daar moet rekening worden gehouden met wat maximaal is toegestaan qua milieucategorieën en niet welke bedrijven zich er uiteindelijk vestigen. De exacte gevolgen hangen af van de landelijke maatregelen.

Bij bedrijventerreinen kan het aspect 'stikstof' op kavelniveau bij de vergunningverlening mogelijk alsnog aandacht behoeven. Het gaat dan om bedrijven die op grond van hun werkzaamheden/productie proces zelfstandig hiervoor reeds een vergunning nodig hebben op grond van de Wet natuurbescherming.

Op het gebied van infrastructuur speelt op dit moment de oostelijke rondweg. Aangezien het aspect 'stikstof' nog in onderzoek is, is er op dit moment nog geen zicht op eventuele gevolgen.

Woningbouw

Op het gebied van woningbouw is duidelijk geworden dat bij kleine plannen (enkele woningen) er op basis van referentieprojecten en een inschatting geen belemmeringen zijn te verwachten. Deze plannen worden dan ook gewoon in procedure gebracht. Uitzondering hierop vormen de plannen die direct grenzen aan of liggen in een Natura 2000-gebied. De aanpak daarvoor komt overeen met die van wat grotere plannen.

Bij wat grotere plannen (5 – 100 woningen) worden altijd stikstofberekeningen gevraagd. Uit de al uitgevoerde berekeningen (voor onder andere Burghthoven III, bouw 18 woningen aan de Nederwoudseweg) blijkt dat de plannen niet leiden tot een toename in stikstofdepositie van meer dan 0,00 mol/hectare/jaar. Deze plannen kunnen dan ook doorgang vinden.

Er zijn echter ook grotere plannen waarbij de toename tijdens de aanlegfase wel meer dan 0,00 mol/hectare/jaar is. Bij deze plannen wordt bekeken hoe de gevolgen beperkt kunnen worden. Dat kan door ander materieel te gebruiken of door tijdelijke stikstofruimte te creëren door bijvoorbeeld een snelheidsverlaging of door het beweiden en bemesten van een nabijgelegen agrarisch perceel tijdelijk te staken waardoor het plan toch gerealiseerd kan worden. Ook het tijdelijk leeg laten staan van een agrarische bedrijf behoort tot de mogelijkheden die onderzocht worden. Deze maatregelen vinden uiteraard alleen plaats in overleg met de betreffende ondernemer.

Bij grote plannen (meer dan 100 woningen) zien we een vergelijkbaar beeld als bij de wat grotere plannen. Enkele plannen leiden niet tot een toename in stikstofdepositie boven de norm (zoals Kootwijkerbroek – Oost) terwijl andere plannen (tijdelijk) leiden tot een toename. Ook daarbij wordt gezocht naar een (creatieve) oplossing binnen de geldende regels. Bij Bloemendal geldt dit laatste ook voor de aanleg- en bouwfase. In de aanleg- en bouwfase is een overschrijding op dit moment namelijk nog niet uit te sluiten. Tijdens de gebruiksfase leidt het plan niet tot een stikstofdepositie van meer dan 0.00 mol/hectare/jaar.

Hoe nu verder?

Op dit moment is nog veel onzeker. Zie hiervoor ook het landelijke maatregelenpakket hierna. Langzamerhand wordt echter wel duidelijk dat er gewerkt gaat worden naar een gebiedsgerichte aanpak. Daarbij wordt per Natura 2000-gebied gekeken naar de mogelijkheden om de stikstofdepositie te beperken en plannen toe te staan.

Daarnaast ligt de vergunningverlening ten behoeve van agrarische bedrijven nog volledig stil aangezien de stikstofdepositie van agrarische bedrijven nog niet bepaald kunnen worden middels de rekentool.

Met hetgeen nu duidelijk is, weten we dus nu nog niet meer dan voor de adviezen. Het geheel lijkt nog niet rijp voor besluitvorming en moet eerst nader uitgewerkt worden. Daarnaast bevat de Spoedwet (die momenteel bij de Tweede Kamer ligt) nog geen concrete drempelwaarden, voorwaarden voor het veevoerspoor of een stikstofregistratiesysteem. Deze dienen nog nader uitgewerkt te worden middels een ministeriële regeling.

Voor Barneveld zien wij dan ook geen extra mogelijkheden op korte termijn anders dan in te steken op intern salderen. Bij een aantal plannen lijkt daarvoor ruimte te zijn doordat zij op agrarische grond worden gerealiseerd waardoor deze niet meer gebruikt kunnen worden t.b.v. beweiding en bemesting. Dat levert een te verrekenen voordeel op qua uitstoot. Voor de aanlegfase kan gekeken worden om aangrenzende agrarische gronden tijdelijk niet te gebruiken t.b.v. beweiding en bemesting om de uitstoot te compenseren.

Bijlage 1: Stand van zaken landelijke maatregelenpakket

Op 13 november 2019 stuurde de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit een [Kamerbrief](#) met een nieuwe update over de stikstofproblematiek. Deze bevat een aantal voorstellen en maatregelen.

Maatregelenpakket korte termijn

De kamerbrief bevat drie maatregelen waarvan uit berekeningen blijkt dat deze op de korte termijn tot resultaat leiden. Het gaat daarbij om:

1. een verlaging van de maximumsnelheid op alle autosnelwegen naar 100 km/uur van 6.00 tot 19.00 uur
2. een ammoniakreductie via voermaatregelen, onder de voorwaarden dat deze geen negatieve effecten hebben op de gezondheid en het welzijn van dieren, andere emissies en de volksgezondheid;
3. de bestaande warme saneringsregeling in de varkenshouderij.

Het uitgangspunt is, bij deze en de volgende stappen, dat 70% gebruikt kan worden om ontwikkelingen mogelijk te maken. Woningbouw en een aantal infrastructurele projecten krijgen als eerste vrijgekomen stikstofdepositeruimte toebedeeld.

Het bovengenoemde uitgangspunt wordt, tezamen met de maatregelen, vastgelegd in de speedwet Aanpak Stikstof. Deze wet ligt nu voor advies bij de Raad van State. Het streven is deze wet nog dit jaar aan zowel de Tweede als Eerste Kamer voor te leggen. Deze wet omvat ook een regeling voor een stikstofregistratiesysteem waarmee de beschikbare stikstofruimte wordt bijgehouden en wat er nog verdeeld kan worden.

Nieuw maatregelenpakket

Zoals aangegeven komt het kabinet in december met een nieuw pakket maatregelen die (ook) betrekking heeft op andere sectoren. Het kabinet streeft er naar een generieke drempelwaarde onderdeel te laten zijn van het pakket.

Met dit pakket moet daarnaast weer ruimte geboden worden aan projecten en activiteiten die van belang zijn voor de nationale veiligheid, landbouw, klimaatadaptatie, infrastructuur, energietransitie en werkgelegenheid.

Natuur

De maatregelen zijn niet alleen gericht op het beperken en voorkomen van economische schade. Doel van alles is om de kwaliteit van de natuur in Nederland te verbeteren. Daarbij wordt ook bekeken of de beschermde status van (kleine) Natura 2000-gebieden aangepast moet en kan worden. Reden hiervoor is dat de kwaliteit van sommige gebieden door hun omvang en ligging structureel zwak is en blijft, zelfs na het nemen van herstelmaatregelen. Ook het opschonen van de aanwijzingsbesluiten van Natura 2000-gebieden worden gezien met als doel instandhoudingsdoelen die niet vanuit 'Europa' zijn aangegeven, worden geschrapt. Tot slot wordt ingezet op het samenvoegen of herindelen van sommige gebieden en worden er geen nieuwe gebieden (op land) aangewezen.

Perspectief landbouw

Mede gelet op de situatie rondom stikstof zet het kabinet in op emissiearme landbouw. Hiervoor zal zij in het voorjaar van 2020 met een innovatie- en investeringsregeling komen. Daarnaast wordt wet- en regelgeving die innovatie belemmert worden verruimd en wordt er financiële ondersteuning geboden voor investeringen.

PAS-meldingen

Tot slot werkt het kabinet met prioriteit aan een collectieve regeling om activiteiten die op grond van het PAS waren uitgezonderd van een natuurvergunningplicht (de zogenaamde PAS-meldingen) te legaliseren. Totdat een regeling is getroffen, zal niet actief gehandhaafd worden.

Bijlage 2: Adviezen Raad van State

Op 25 en 26 november zijn een drietal adviezen van de Raad van State openbaar geworden inzake 'stikstof'.

Tijdelijke noodwet stikstof (Initiatiefwet PVV)

Het doel van de [Tijdelijke noodwet stikstof](#) is om projecten op het gebied van woningbouw, infrastructuur en landbouw (met uitzondering van megastallen), door te laten gaan. Deze projecten worden dan van 'dringend openbaar belang' verklaard.

De [Raad van State](#) heeft begrip voor de motieven maar geadviseerd wordt dit niet zo in te voeren aangezien er tijdelijk helemaal niet gekeken worden naar de gevolgen van stikstof. Dit past niet binnen de Habitatrichtlijn.

Drempelwaarde

Minister Schouten heeft 22 oktober de Raad van State [advies gevraagd](#) over de mogelijkheden om een drempelwaarde in te voeren voor geringe stikstofdepositie. Door de [Raad van State](#) wordt aangegeven dat het hanteren van een drempelwaarde niet eenvoudig is. Het is wel mogelijk maar dan moet tegenover het hanteren van een drempelwaarde voldoende maatregelen staan die ervoor zorgen dat de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden wel behaald worden. Dit maakt een gebiedsgerichte aanpak noodzakelijk.

Spoedwet aanpak stikstof

Het [voorstel](#) bevat instrumenten om op korte termijn de aanpak van stikstof mogelijk te maken. Het doel is daarmee de stikstofbelasting op Natura 2000-gebieden te verminderen, natuur te herstellen, en de toestemmingsverlening voor activiteiten, zoals woningbouw, weer vlot te trekken. De instrumenten zijn: in de Wet Natuurbescherming de mogelijkheid op te nemen om een drempelwaarde in te stellen of een stikstofregistratiesysteem; in de Wet Dieren een grondslag op te nemen voor regels om de stikstofuitstoot door de veehouderij via het veevoerspoor terug te dringen; en te voorzien in versnelde procedures op grond van de Crisis- en herstelwet voor besluiten die noodzakelijk zijn voor bescherming, verbetering en herstel van de natuur in Natura 2000-gebieden.

Voor wat betreft deze wet geeft de [Raad van State](#) aan dat zij het voorstel begrijpen gelet op de stikstofproblematiek. Het wetsvoorstel biedt echter geen inzicht in de werking en de verwachte effecten van de maatregelen. Daardoor ontbreekt inzicht in de betekenis van het voorstel om de bestaande problemen op de korte, maar ook op de langere termijn te beheersen en zo mogelijk op te lossen. Ook over een stikstofregistratiesysteem zijn zij kritisch. Niet duidelijk is hoe een dergelijk systeem zou moeten functioneren. Zij adviseert om de voorgestelde regeling slechts tijdelijk te hanteren. Tot slot zijn zij ook kritisch over de veevoermaatregelen aangezien ook hierbij niet inzichtelijk is hoe deze daadwerkelijk bijdragen aan een vermindering van de stikstofuitstoot.